
REPRESENTANTSKAPSAK 13/23
BUDSJETT 2024 OG ØKONOMIPLAN 2024-2027

Går til

Representantskapets medlemmer

Representantskapsmøte

5. desember 2023

Saksbehandler

John Olsen og Sissel Bastiansen

Vedlegg til saksfremlegget

1. Forslag til budsjett 2024
2. Handlingsplan 2024-2027

Saksfremlegg

1. Gjeldende forutsetninger for budsjettet for 2024:

Både styret og administrasjonen har påpekt den krevende økonomiske situasjonen i Vest-Agder-museet. Med høy lønnsvekst i forhold til justering av tilskudd, gjør dette seg fortsatt gjeldende.

Utviklingsprosjekter må som hovedregel prosjektfinansieres/søkes eksternt finansiert.

Museet arbeider kontinuerlig med å øke egeninntjeningen, men ligger allerede høyt sammenlignet med flere andre museer (10 millioner i 2022). Arbeid med økt

egeninntjening må også sees i sammenheng med museets samfunnsoppdrag som del av den demokratiske infrastrukturen og betydningen av at alle skal ha like muligheter for deltakelse og involvering i egen historie. Dette er særlig knyttet til billettpriser.

Midlene som årlig avsettes til bygningsvern (kr. 500 000) og til arbeid med lokallhistoriske utstillinger (kr. 500 000) er videreført på samme nivå som tidligere. Museet har i år satt av kr. 100 000 til en ekstra satsning på forskning.

Museet viderefører arbeidet med å øke inntjening i museumsbutikkene. Dette innebærer bl.a. å vurdere både vareutvalg og prising. I tillegg kommer:

- Prising av arrangementer og type arrangementer i forholdet mellom bemanning vs. inntjening.
- Optimalisering av driften knyttet til bl.a. digitalisering.
- Økt synlighet for museet med tanke på økt besøk og økt mersalg.

Forutsigbarhet i økonomi er særlig utfordrende ved de to teknisk-industrielle anleggene Sjølingstad Uldvarefabrik og Setesdalsbanen, da tilskudd (som også går til bl.a. lønn) ikke blir kjent før i mars/april. At Riksantikvaren via fylkeskommunen gir tilskudd som reelt sett dekker FDV-stillingene ved anlegget har vært virksomhetskritisk. Ansvar for forvaltningen av tilskuddene er overført fylkeskommunene fra 1. januar 2021, men hvilke rammer den enkelte fylkeskommune vil få er uavklart frem til rundt nyttårsskiftet.

Museumsbanene fikk fra 2021 en egen post på statsbudsjettet. Fordelingen av disse midlene gjøres av Jernbanemuseet. Setesdalsbanen fikk fra 2021 en økning i tilskudd fra Jernbanedirektoratet, men dette forutsetter at Vennesla kommune og Agder fylkeskommune viderefører sine økte rammer til banen (Jernbanedirektoratet stiller krav om 50/50 matching mellom deres midler og midler fra andre). Vi forutsetter følgelig en slik matching også i budsjettet for 2024. I statsbudsjettet for 2024 er

tilskuddsposten til jernbanens kulturminner vesentlig økt (12,5 millioner kroner). Hvordan denne videre blir fordelt mellom prosjekt, drift og sporleie/Norsk jernbaneklubb – og deretter igjen fordelingen på de ulike museumsbanene er ikke kjent enda og derfor heller ikke lagt inn i budsjettet.

Det er en gjensidig forventning mellom de tre nivåene stat, fylkeskommune og kommuner, at de følger hverandre når det gjelder økning i tilskudd. Dette gjelder eksplisitt Setesdalsbanen hvor staten krever 50/50 matching, men også f.eks. Hestmanden hvor staten tok et unormalt stort økonomisk ansvar (80% mot normalt 60%). Dette er følgelig lagt til grunn under.

2. Generelt om budsjetttrammene for 2024

Som tidligere år velger administrasjonen å legge fram for styret for behandling en oversikt over budsjetttrammene for 2024, basert på føringer for indeksregulering av statlige, fylkeskommunale og kommunale tilskudd som gitt i forslag til statsbudsjett. Midlene er fordelt på avdelingene, fagseksjonen og administrasjonen ut fra en historisk fordeling og i tråd med museets strategiske plan og faglige mål. Midler plassert i fagseksjonen og administrasjonen ivaretar fellestiltak på tvers av avdelingene.

Det er representantskapet som endelig vedtar budsjett og kommunenes/fylkeskommunens indeksregulering. Etter representantskapet i desember vil administrasjonen sende brev til kommunene med endelig vedtatt sats.

Tabell 1: Oversikt over tilskudd 2023 samt budsjetterte tilskudd 2024:

Tilskudd	Regnskap per 31.08.2023	Regulert budsjett 2023	Budsjett 2024	Avvik	Δ%
Tilskudd fra staten					
Driftstilskudd fra KKD	20 380 267	30 570 400	32 343 483	1 773 083	5,8%
Driftstilskudd Magasin	3 074 600	3 074 600	3 252 927	178 327	5,8%
Tillegg 1,5% driftstilskudd	715 000	715 000	0	-715 000	-100,0%
Tilskudd utstilling Folkevandringstiden	1 000 000	1 000 000		-1 000 000	-100,0%
Tilskudd lok 5 Setesdalsbanen	4 000 000	4 000 000		-4 000 000	-100,0%
	29 169 867	39 360 000	35 596 410	-4 070 197	-10,3%
Tilskudd fra Fylke					
Driftstilskudd fra Agder Fylkeskommune	8 434 267	12 651 400	13 385 181	733 781	5,8%
Driftstilskudd til Setesdalsbanen	1 116 000	1 116 000	1 180 728	64 728	5,8%
Driftstilskudd til Industrihistorisk senter	250 000	250 000	264 500	14 500	5,8%
Driftstilskudd til magasin	1 286 600	1 286 600	1 361 223	74 623	5,8%
Tilskudd til Folkevarndringsutstilling			500 000	500 000	#DIV/0!
Tilskudd til Digital utstilling Tidemand og Nielsen Anno 20	100 000	100 000		-100 000	-100,0%
Tilskudd til Kristiansand Museum Maling/Bygningsvern		100 000	200 000	100 000	100,0%
	11 186 867	15 504 000	16 891 632	926 181	0,06
Tilskudd fra Eierkommunene					
Driftstilskudd fra Kristiansand Kommune	4 126 667	6 190 000	6 549 020	359 020	5,8%
Driftstilskudd magasin	787 500	1 050 000	1 110 900	60 900	5,8%
Driftstilskudd fra Vennessla Kommune	384 217	576 326	609 753	33 427	5,8%
Driftstilskudd Setesdalsbanen	1 088 250	1 088 850	1 152 003	63 153	5,8%
Driftstilskudd fra Lindesnes Kommune	907 765	1 361 648	1 440 624	78 976	5,8%
Driftstilskudd Industrihistorisk senter	259 250	259 250	274 287	15 037	5,8%
Tilskudd fra Lindesnes	41 055			0	
Driftstilskudd fra Farsund Kommune	798 341	1 197 511	1 266 967	69 456	5,8%
Driftstilskudd fra Flekkefjord Kommune	932 634	1 398 951	1 480 090	81 139	5,8%
Tilskudd Folkevandringsutstilling			300 000	300 000	
	9 325 679	13 122 536	14 183 643	523 214	4,0%
Tilskudd øvrige aktører					
Driftstilskudd fra Jernbanemuseet	3 749 381	3 749 381	3 966 845	217 464	5,8%
Norsk Jernbanemuseum	83 000	83 000	0	-83 000	-100,0%
Driftstilskudd Sjølingstad fra Agder Fylkeskommune	2 437 355	3 737 309	3 954 073	216 764	5,8%
Tilskudd til Sjølingstad - istandsetting av vinduer og dører		900 000	750 000	-150 000	-16,7%
Tilskudd til Sjølingstad - stykkvaskemaskin		100 000	0	-100 000	-100,0%
Tilskudd til Sjølingstad - bærekraftsanalyse		200 000		-200 000	-100,0%
Driftstilskudd fra Stiftelsen Gimle Gärd	466 667	700 000	790 000	90 000	12,9%
Driftstilskudd fra Stiftelsen Tingvatn Forminneforening	1 003 114	1 504 671	1 579 905	75 234	5,0%
Tilskudd fra Kulturrådet til prosjekt "Hva skjer med det ufo	0	307 500		-307 500	-100,0%
	7 739 517	11 281 861	11 040 823	66 462	0,6%
Prosjekt-tilskudd					
I-ON		1 600 000		-1 600 000	-100,0%
		1 600 000	0	-1 600 000	-100,0%
Diverse mindre tilskudd					
Diverse øvrige små tilskudd	387 284	312 389		-312 389	-100,0%
	387 284	312 389	0	0	0,0%
Sum	57 809 214	81 180 786	77 712 508	-4 509 649	-5,6%

Kommentarer til driftstilskudd i budsjettet for 2024:

1. Det er i budsjettet for 2024 lagt til grunn en økning på 5,8% i statlige tilskudd. Dette i tråd med statsbudsjett som ble lagt fram i oktober. Tilskudd fra Kulturdepartementet er følgelig økt med statens deflator på 5,8 %, til kr. 35 596 410. Dette inkluderer driftstilskuddet til leie og drift av magasin.
2. Vest-Agder-museet har praksis for å følge kommunal deflator når det gjelder justering av tilskudd fra kommuner og fylkeskommuner. I statsbudsjettet for 2023 ble denne lagt svært lavt og Stortinget oppjusterte den med 1,5% i revidert nasjonalbudsjett. Kulturdepartementet fulgte opp med en ekstra bevilgning til museene knyttet til denne justeringen. Tilsvarende ble ikke gjort fra de fleste kommunene eller fylkeskommunen. For 2024 er kommunal deflator 4,3%.

Med bakgrunn i ovenstående har museet tatt utgangspunkt i endring av kommunal deflator fra statsbudsjettet for 2023 til budsjett for 2024, dvs. 1,5% + 4,3%, totalt 5,8%. Differansen på 1,5% beløper seg til kr. 426 398. Denne praksis er allerede innarbeidet hos de tre største eierne.

Økningen gjelder også for årlige ekstra tilskudd til Setesdalsbanen, magasin, Industrihistorisk senter i Mandal osv.

Flere av IKS-ene eller museene i Agder har avtaler om årlig regulering av driftstilskudd. Dette inngår ikke i Vest-Agder-museets selskapsavtale. En avtalefesting av årlig regulering av driftstilskudd har vært ønskelig fra noen kommuner med tanke på forutsigbarhet og egen budsjettprosess. Museet mener det ikke er hensiktsmessig å legge dette inn i selskapsavtalen, da dette både krever godkjenning i alle kommune-/bystyrer og fylkesting, i tillegg til at det gir mindre fleksibilitet når det gjelder å påta seg nye oppgaver fra eierne.

Museet foreslår at administrasjonen innhenter informasjon om praksis ved andre IKS-er i Agder og ved museer andre steder i landet, og på grunnlag av dette går i dialog med tilskuddsgivere med tanke på utarbeidelse av separate, men likelydende avtaler med eierkommunene.

3. Driftstilskuddet fra Jernbanedirektoratet til Setesdalsbanen er prisjustert med 5,8% til kr. 3 966 845.
4. Fast driftstilskudd fra Stiftelsen Gimle Gård har de siste år ikke vært regulert, da det for de siste år ikke har vært økonomisk anledning for stiftelsen til å øke dette. I utgangspunktet gjelder dette også 2024. Museet vil gå i dialog med stiftelsen om en ekstra økning fra og med 2024 knyttet til vesentlige endringer i kostnader knyttet til forsikring, og har økt budsjettert tilskudd til kr. 790.000.
5. Tilskuddet fra Tingvatn forminnepark og besøkssenter IKS skal KPI-reguleres, men er regulert med 5% i påvente av bekreftet KPI-sats.
6. Det er budsjettert med investeringstilskudd på kr. 3,5 millioner til arbeid med Odderøya museumshavn, jf. tilsagn i statsbudsjettet.

For inntektsposter utover tilskudd:

1. Forventet salgsinntekt er økt med 11% i forhold til fjorårets budsjett.
2. Billettprisene i museet er for budsjettet for 2024 er økt med 5%.
3. Budsjettert momskompensasjon/fradrag er tatt ut av budsjettet, da denne uansett ikke har noen resultateffekt.
4. Finansinntekter er på bakgrunn av innestående kapital og dagens rentenivå økt til kr. 1.200.000.
5. Av forsiktighensyn budsjetteres det ikke med prosjekttilskudd før disse er bevilget.

6. Det budsjetteres ikke med sykelønn, ut over refusjon knyttet til varige tiltak.

2. Personalkostnader

Lønnskostnader er økt med en forventet lønnsvekst på 4,4%.

Formidler ved Lista museum har i dag en 80% fast stilling. I lange perioder har arbeidet hatt et større omfang, ikke minst knyttet til skolebesøk og til arrangementer i helger og på kvelder. Den ansatte har høsten 2023 søkt administrasjonen om å kunne gå opp i 100% stilling. Museet har en generell holdning om å arbeide for fulle stillinger. Dette også i tråd om det generelle målet på Agder om flere heltidsansatt. Dette må veies opp mot økonomiske forhold. Direktøren vil innstille på at stillingen økes. Dette med bakgrunn i å beholde viktig kompetanse og det reelle behovet på avdelingen. Kostnadene knyttet til økningen er i sin helhet dekket innenfor avdelingens budsjett gjennom interne omprioriteringer og forventet økt egeninntjening.

3. Driftskostnader

Avdelingens budsjett er internt justert i tråd med regnskap 2022 og regnskap pr. 31.08.23. Styrets tidligere signaler om å videreføre historisk fordeling mellom avdelingene er fulgt opp på samme måte som tidligere.

Strømkostnadene er hold på samme nivå for 2024 som i budsjett for 2023.

4. Bruk av disposisjonsfond

Det er i budsjettet for 2024 forutsatt å bruke kr. 1 782 095 fra disposisjonsfond. Kr. 1 000 000 foreslås brukt til bygningsvern ved avdelingene Kristiansand museum og Lista museum (videreføring av ordning fra 2022 og 2023). Kr. 782 095 er foreslått brukt til bearbeiding og publisering av innsamlet materiale etter Identity on the Line.

5. Avsetning til disposisjonsfond

Direktøren foreslår at det i 2024 avsettes midler fra driften til disposisjonsfond på totalt kr. 2 271 635 for å sikre seg mot uforutsette utgifter og/eller foreta nødvendige investeringer.

Av dette avsettes ved avdeling Hestmanden kr. 1,5 millioner til fremtidig periodisk vedlikehold. Dette er knyttet til at Hestmanden minimum hvert femte år må i dokk knyttet til sertifisering. I den forbindelse kommer det også alltid noen ekstra arbeider, vi vet bl.a. at det ved neste dokksetting må utbedres/byttes noen skrogplater.

Dokksetting ved hovedklassing, inkludert arbeid, har en estimert kostnad på kr. 5-7 millioner.

I tråd med tidligere vedtak avsettes kr. 500 000 til disposisjonsfond for det nye magasinet (som driftsmessig er lagt som en egen avdeling), for å betale ned «internt lån» knyttet til magasininnredning.

6. Økonomiplan 2024 – 2027

Økonomiplanen for perioden 2024 til 2027 gir et bilde av forventet økonomisk situasjon for Vest-Agder-museet de nærmeste årene. Vi har i økonomiplanen fra år 2025 tatt høyde for følgende parameter:

- Forventet økning på offentlige tilskudd omtrent som i dag, vektet til 3%.
- Årlig økning av salgsinntekt på 5%
- Prisvekst på 5%
- Årlig lønnsøkning på 3,5%

7. Investeringsbudsjett

Vi har for 2024 budsjettet med en investering med en ramme på kr. 3,5 millioner til arbeid med Odderøya museumshavn, jf. tilsagn i statsbudsjettet, samt

investeringsprosjekt knyttet til bygningsvern på Kristiansand museum med en ramme på 1,2 mill kroner og investering på 0,4 mill kroner på Setesdalsbanen knyttet til ny vognhall.

Det er i investeringsbudsjettet for perioden 2025 til 2027 kun medtatt kostnader til egenkapitalinnskudd KLP. Øvrige investeringer er ikke lagt inn i budsjett. Dette er knyttet til følgende to forhold:

1. Når det gjelder pågående investeringsprosjekter (i stor grad bygningsvern og til sikringsprosjekter), så vil en ikke ha avklart hvor mye ubrukte midler som skal overføres til kommende år (hvor langt prosjektet er kommet) før ved årsavslutningen.
2. Når det gjelder nye investeringsprosjekter, så forutsetter disse tilsagn om eksterne midler. Dette kommer som tilskudd fra fond, stiftelser og ekstra tilskudd fra bl.a. Agder fylkeskommune. Disse tilsagnene er ikke mottatt/avklart og museet har som praksis å ikke legge inn i budsjettet prosjekter som ikke har sikker finansiering.

Styret i Vest-Agder-museet behandlet budsjett 2024 og økonomiplan 2024 - 2027 i styresak 40/23 i styremøte 2. november 2023, med følgende vedtak:

1. Styret vedtar forslag til budsjett og handlingsplan for 2024 samt forslag til økonomiplan for perioden 2024 – 2027.
2. Styret godkjenner bruk av disposisjonsfond jf. saksfremlegg.
3. Styret godkjenner justering av formidlerstilling på Lista fra 80% til 100% stilling.
4. Styret innstiller overfor representantskapet å vedta forslag til budsjett og handlingsplan for 2024 samt forslag til økonomiplan for perioden 2024 – 2027.

5. I tråd med tidligere praksis innstiller styret overfor representantskapet å justere kommunenes og fylkeskommunens tilskudd tilsvarende endring i kommunale deflator, 1,5% + 4,3%, totalt 5,8%. Eventuell økning i kommunal deflator i RNB 2024 innarbeides i revidert budsjett 2024.
6. Vedrørende avslutningen av I-ON-prosjektet ber styret om en egen sak om dette i neste styremøte før ev. bruk av midler fra disposisjonsfond iverksettes.
7. Styret innstiller overfor representantskapet til at det inngås dialog med kommunale og fylkeskommune tilskuddsgivere med tanke på utarbeiding av avtaleverk som gir både eiere og institusjon forutsigbarhet.

Forslag til vedtak i representantskapet:

1. Representantskapet vedtar budsjett og handlingsplan for 2024 samt økonomiplan for perioden 2024 – 2027.
2. Representantskapet legger til grunn at styret vurderer bruk av midler til avslutning av I-ON prosjektet. Eventuelle endringer innarbeides i revidert budsjett 2024.
3. I tråd med tidligere praksis vedtar representantskapet å justere kommunenes og fylkeskommunens tilskudd tilsvarende endring i kommunale deflator, 1,5% + 4,3%, totalt 5,8%. Eventuell økning i kommunal deflator i RNB 2024 innarbeides i revidert budsjett 2024.
4. Museet tar initiativ til samtaler med eierkommunene med tanke på utarbeiding av avtaler om årlig regulering av driftstilskuddene.